

Phần II

LINH THAO TOÁT Ý

Lưu ý sơ khởi

⇒ lại cảm phòng? “Hãy đến... Ta sẽ bỏ sức cho!”¹

⇒ tâm lý: hay quên,² sao nhãng, buông trôi theo thói quen/cuộc sống/ảnh hưởng của ngoại cảnh và xã hội/lôi kéo của cám dỗ..., tưởng đã *biết* đủ... ỷ lại!³

⇒ chủ đề?⁴ gắng nhớ lại: *Lời Chúa* là nguồn suối bất tận, luôn mới lạ và phong phú vô song với những ý nghĩa thiên hình vạn trạng... Chúa luôn có chuyện mới, chuyện hay... để nói với tôi về chặng đường đời tôi vừa đi qua, sắp đi qua... bởi tiến trình đời sống: chuyên biên không ngừng... đổi mới với vấn đề mới... Ngài đang chờ: *mở rộng lòng*, lắng nghe... điều chỉnh cho đúng làn sóng...

⇒ đừng đi tìm cái mới lạ, những cảm giác mạnh... điều chính yếu làm sao để với ơn Chúa, nhận ra và thực thi những gì làm cho cuộc sống của mình ăn khớp trọn vẹn với phương án, với kế hoạch tình yêu Thiên Chúa đã vạch cho;⁵

⇒ trên trần gian này, không một ai được đảm bảo sẽ mãi đứng vững trong ơn thánh⁶...

¹ Mt 11:28.

² Đnl 4:9 (“anh em hãy ý tứ và cẩn thận giữ mình đừng quên những điều mắt anh em đã thấy, và suốt đời, đừng để cho những điều ấy ra khỏi lòng anh em”); 32:7 (“... hãy nhớ lại”); xin cũng xem 2Pr 1:12-13; 3:1-2.

³ Xin xem Mt 3:8-9.

⁴ Chủ đề? Chú tâm đến *một* chủ đề nhất định sẽ: 1. làm quen đi nhiều khía cạnh khác của cuộc sống... hoặc tránh né... 2. theo dõi những chuyện có vẻ mới lạ làm cho khó đi vào chiều sâu tâm hồn... chỉ hời hợt, bên ngoài. có nguy hiểm biến cuộc cảm phòng thành một khóa học. 3. có thể làm cho thụ động [chỉ nghe], làm biếng trong trận chiến nội tâm. 4. tất nhiên là phải: thay đổi một vài phương cách tổ chức, cầu nguyện... tránh “*routine*”; chọn những đoạn Kinh Thánh thích hợp nhưng khác nhau mỗi năm; đó là *kinh nghiệm* của nhiều người đã cảm phòng “*nghiêm túc, chính tề*” qua nhiều năm.

⁵ Châm ngôn [thuật thuyết giảng]: *Non nova ut sciatis, sed vetera ut faciatis* (không [trình bày] điều mới để các bạn *biết*, nhưng là điều cũ để các bạn *làm*).

⁶ “Ai tưởng mình đang đứng vững, thì hãy coi chừng kéo ngã!” (1Cr 10:12). Khôn ngoan như Salômôn (1V 3:7-12), được Chúa hiện ra với (1V 3:5; 9:1-2

⇒ cần không ngừng lưu tâm lo cho phần rỗi⁷...

⇒ ngại ngùng: sẽ ra sao? làm tốt không? sợ phải cố gắng, phải cải thiện! Có đủ hy sinh và can đảm đáp trả hay không? mỗi một, miễn cưỡng... khắt lại! Nhưng đâu có lẽ loi một mình: cùng bước đi với Chúa [hơn 85% là phần Chúa làm]!

⇒ thế nên: cần phản ứng mạnh mẽ, dồn hết nỗ lực, lấy hết can đảm để bắt đầu, để hy sinh, hãm mình;

⇒ tin tưởng, phó thác vào tình yêu và quyền năng của Chúa;

⇒ kinh nghiệm cho thấy: bước khởi đầu mà “quyết tâm” thì sẽ ảnh hưởng lớn đến toàn bộ tiến trình cuộc cầm phòng;

⇒ vậy, có biết dồn hết sức lực để bắt đầu và tiến hành với tất cả lòng hăng say, quảng đại thì mới có đà để tiến mạnh, mới tránh được nguy cơ nhàm lờn đưa tới chỗ buông rơi, mới thu hoạch được hoa trái dồi dào...

⇒ tuy nhiên, nên tránh tiến hành theo lối duy chí... mà phải biết tin tưởng và kiên trì cậy dựa vào *ánh sáng* cùng *sức mạnh* của tình yêu Thiên Chúa, thì tiến trình mới êm dịu, và hoa trái mới trường tồn...

⇒ soạn chương trình cho kỹ lưỡng và phù hợp với nhu cầu riêng;

⇒ nhớ lại tiêu đích của *Linh Thao*: lập hay tái lập trật tự,⁸ thanh luyện tâm hồn, hầu tìm kiếm và thực thi ý Chúa⁹ bằng

mà rồi cũng rơi vào tình trạng “mất khôn” (1V 11:1-11)! “Hãy nên hoàn thiện như Cha anh em trên trời là Đấng hoàn thiện” (Mt 5:48).

⁷ “Anh em hãy biết run sợ mà gắng sức lo sao cho mình được cứu độ” (Pl 2:12).

⁸ Chủ yếu là trật tự trong cuộc sống của chính cá nhân mình... chứ không phải là trật tự trong cuộc sống của những người chung quanh mình. *Nguyên Lý và Nền Tảng* có phải là một phần của *tuần I* hay không, hay là phần dẫn nhập vào toàn bộ *Linh Thao*? Đó là vấn đề đang bàn cãi giữa các chuyên gia về *Linh Thao*. Trong thực tế, vấn đề không kéo theo nhiều khác biệt chi mảy... chọn những đoạn Kinh Thánh thích hợp nhưng khác nhau mỗi năm.

⁹ Xem Đnl 30:11-14; Rm 12:1-2.

cách sống mạnh mẽ sử cứu độ¹⁰ – được ghi lại trong Kinh Thánh – và tiểu sử cá nhân... trong đối thoại thân mật [cầu nguyện] với Chúa... là một cuộc *thực tập, thực hành*, chứ không phải là một khóa học hỏi, chỉ đơn thuần dừng lại ở chỗ hiểu biết lý thuyết không thôi...

⇒ cố gắng dùng những ghi chú đã có sẵn [từ kỳ cắm phòng 5/7 ngày các lần trước] để soạn đề tài các buổi cầu nguyện cho chính tề... đúng với quy trình *Linh Thao*;

⇒ dù có nhiều đoạn Kinh Thánh đề nghị nhằm yểm trợ các chân lý gọi lại trong *Linh Thao*, thì cũng chỉ dùng – sau khi xem xét và tùy theo thì giờ có được – những đoạn đặc biệt thích hợp cho nhu cầu cá nhân mình; không nên tham lam hoặc đọc đến những đoạn không trực tiếp liên quan các chủ đề trong quy trình *Linh thao*, bởi chủ yếu trong thời gian cắm phòng theo phương thức *Inhã* là suy niệm sát theo những ý tưởng, nhận định và chủ đề giới thiệu trong tiến trình *Linh Thao*.

⇒ ngẫm đọc Kinh Thánh như “thư tình” và nhất là với tất cả lòng tin, xác tín về ánh sáng và sức mạnh Chúa ban;

⇒ nhất quyết trung thành với giờ cầu nguyện [ít nhất là 4 - 5 giờ mỗi ngày], và mỗi lần đừng quá ngắn¹¹ – ít là một giờ – cũng như cố dùng hết thì giờ đã định...

⇒ đừng quên kiểm điểm giờ cầu nguyện: thiếu sót thì sửa đổi, tốt đẹp thì tạ ơn và tiếp tục như thế;

⇒ để ý đến các biến động (*motions*) xảy đến trong tâm hồn và nếu cần thì ghi chép lại những gì cần ghi nhớ;

⇒ giữ *thinh lặng*¹² và bầu khí tĩnh mịch bên ngoài cũng như bên trong cho thật sít sao;

¹⁰ Qua bốn “bước”, bốn giai đoạn hoặc “tuần”: xin xem Phần I “Lược trình về *Linh Thao*”.

¹¹ Xem *Lt* 12.

⇒ cầu nguyện ‘lặp lại’ và nghiên ngẫm những gì đã đi qua trong tiến trình Linh Thao, đồng thời tránh tọc mạch tìm tòi về những gì sắp suy nghĩ đến trong những bước sau của tiến trình *Linh Thao*;

⇒ Thánh Inhã khuyên: “Người làm *Linh Thao* sẽ nhận được nhiều lợi ích, nếu biết lấy hết lòng quảng đại và hào hiệp mà [bước vào kỳ cấm phòng] đến với Đấng Tạo Hóa và Chúa mình, dâng trót cả ý muốn và tự do của mình cho Đấng Chí Tôn, để Ngài toàn quyền sử dụng chính mình cũng như mọi sự mình có theo Thánh Ý Ngài.”¹³

Cầu nguyện mở đầu

⇒ đặc biệt nhằm vào các nhận định trên đây;

⇒ các đoạn **Kinh Thánh**¹⁴ có thể dùng:

- **Xh 24:12-18**: Môsê ở với Chúa 40 ngày đêm trên núi [+**IV 19:1-14**: Êli...; **Lc 4:1-2**: Đức Giêsu cầu nguyện 40 ngày đêm trong sa mạc];
- Xh 32:1-20: bò vàng... xa/quên Chúa;
- Is 55:1-3.6-13: “Đến cả đi, hỡi những người đang khát!”
- **Mt 11:25-30**: Hãy đến với Ta... Ta sẽ bồi dưỡng...
- Mt 21:12-23: thanh luyện, lắng nghe, thân mật, hoa trái;
- **Mt 21:33-43.45-46**: tá điền sát nhân không nộp hoa lợi;
- Mt 25:1-13: khờ dại, khôn ngoan;

¹² Nói chung là các điều kiện cần có để cấm phòng cho tốt đẹp: *thình lặng* [để lắng nghe], *cầu nguyện* [để gặp Chúa], *nỗ lực* [để hợp tác] và *bản hỏi* [để nhận định].

¹³ Lt 5.

¹⁴ Các đoạn ghi chữ đậm: nên lưu ý cách riêng.

- **Mt 25:14/Lc 19:11-27**: các nén bạc để làm lời (on Chúa);
- Mc 2:1-12/Lc 5:18-26: tinh táo mà bại liệt!
- Lc 6:43-49: lý thuyết và thực hành trong cuộc sống đạo;
- **Lc 8:4-15**: gieo giống: đất xấu, đất tốt;
- Lc 10:38-42: Mácta và Maria;
- Lc 11:1-13: ‘Xin dạy chúng con cầu nguyện!’
- Lc 12:13-34: đừng thu tích của cải;
- Lc 13:1-9: nếu không sám hối... cây và không sinh trái;
- **Lc 16:19-31**: đừng chần chừ biếng trễ: có người chỉ dạy... lo mà biết nghe!
- **Lc 19:1-10**: ông Giakêu hân hoan đón Chúa vào nhà;
- **Lc 19:41-47**: tái lập trật tự trong Đền Thờ Giêrusalem
- **Lc 20:9-19**: vườn nho và hoa lợi;
- Mc 12:1-12: tôi có nhận Ngài?
- **Ga 1:35-42**: “– Thầy ở đâu? – Đến mà xem!”
- **Ga 3:1-21**: nói chuyện với Nicôđêmo;
- **Ga 4:5-42**: nói chuyện với người phụ nữ xứ Samaria;
- Ga 10:1-21: Ngài biết tôi...
- **Ga 15:1-17**: Cây và nhánh nho (chặt chẽ kết thân);
- Cv 1:12-14: các tông đồ cắm phòng với Đức Mẹ;
- Kh 3:14-22: chẳng lạnh mà cũng chẳng nóng... Ta đứng trước cửa...

⇒ mỗi người tự chọn lấy một hay hai đoạn... hợp với nhu cầu riêng.

Tuần I

LÝ TƯỞNG VÀ THỰC TẾ

Tình yêu khải hiện
*Tin vào tình yêu. Sống mạnh niềm tin*¹⁵

Nguyễn Lý & Nền Tảng¹⁶

⇒ Sáu điểm nhận định:¹⁷

¹⁵ Sống đời kitô là sống niềm tin-cậy-mến; tuy nhiên, có thể nói rằng: bước hay *tuần I* của *Linh Thao*, dựa vào *đức tin* nhiều hơn, khi ngắm nhìn Tình yêu tạo dựng; còn các *tuần II* và *III* thì thôi thúc sống *đức ái* mạnh hơn, theo gương yêu thương đến cùng của Đức Kitô; và trong *tuần IV*, thì niềm *cậy trông* cần được sinh động hóa nhiều hơn để cầm chắc vinh quang và hạnh phúc mai hậu cùng hưởng với Đức Kitô.

¹⁶ *Lt 23*. Kèm theo tiến trình gẫm suy về “lịch sử cứu độ,” tác giả *Linh Thao* muốn *chia sẻ* với người cảm phòng một số chủ đề cầu nguyện — có thể gọi là những “bài suy niệm Inhã” rút ra từ kinh nghiệm thiêng liêng cá nhân — giúp chuẩn bị nhận định và đưa dần đến chỗ đón nhận [*chọn lựa*] cùng thực thi thánh ý Chúa, theo sát gương Đức Giêsu Kitô. Sau đây là những chủ đề chính giữa các bài suy niệm Inhã: *Nguyên lý và Nền tảng* (*Lt 23*), *Nước Chúa* (*Lt 91-100*), *Hai cờ hiệu* (*Lt 136-148*), *Ba loại người* (*Lt 149-157*), *Ba bậc khiêm nhường* (*Lt 165-168*), *Chiêm niệm để được Tình yêu* (*Lt 230-237*). Không chỉ đưa ra những nhận định cơ bản để suy niệm dẫn nhập và đặt nền tảng cho *toàn bộ* tiến trình (vì thế, không đặt dưới tiêu đề *tuần I*, dù có thuộc về *tuần* này: x. H. Coathalem, *Commentaire du livre des Exercices*, DDB, Paris, 1965, tt. 83 và 253-254) *Nguyên lý và Nền tảng* — cũng tựa như *Chiêm niệm để được Tình yêu* — còn có thể được coi như là một phương thức cầu nguyện.

¹⁷ Ba điểm đầu có thể được coi như là *đường hướng lý tưởng* Thiên Chúa hoạch định cho con người; điểm thứ tư nói lên *thực trạng lịch sử* của loài người, tức là tình trạng lộn xộn sau khi sa ngã; và hai điểm cuối nói đến phương được cứu chữa là *bình tâm*... làm như thoảng phác trình cho thấy *công cuộc cứu độ* qua phương cách cơ bản và chủ yếu là thái độ khiêm hạ thăm sâu, tuyệt đối quy phục Thiên Chúa, nhìn nhận bằng cả cuộc sống, Ngài là trên hết,

1) Thiên Chúa tạo dựng¹⁸

“Con người được dựng nên...”¹⁹

*** Cố nhìn**

→ cho ra, cho kỹ những kỳ công Thiên Chúa làm nên trong vũ trụ, vì thương yêu... để ca ngợi, tin yêu Ngài;

→ cho thấy sự hiện hữu/hiện diện sống động, gần gũi của Ngài ở khắp nơi²⁰... trong thiên nhiên²¹... để cảm nhận lòng ưu ái của Ngài và để sống thân mật với Ngài.

[Thiên Chúa vô hình? Đúng, nhưng có thể nhận ra Ngài, tình yêu, quyền năng, sự tốt lành... của Ngài qua các tạo vật, qua các kỳ công trong vũ trụ, qua các hồng ân;²² bởi nhìn hậu quả thì biết nguyên nhân, nhìn tuyệt tác thì biết có tác giả, biết tài cao của tác giả... thì thần phục, ca tụng...]

trước hết... đáng kính, đáng yêu, đáng phục vụ trên hết mọi sự... Quả thế, đó chính là thái độ sống nổi bật của Đức Kitô trong tiến trình thực hiện công cuộc cứu chuộc nhân loại, thái độ mà *Linh Thao* nêu rõ nhằm cổ vũ, qua các nhận định về *Ba Bậc Khiêm Nhường* (Lt 165-168).

¹⁸ Xem St 1:1—2:4a.

¹⁹ Lt 23.

²⁰ “Người không ở xa mỗi người chúng ta” (Cv 17:27b).

²¹ Đức Giêsu giảng dạy giữa thiên nhiên: bên bờ biển (Mt 13:1-2; Lc 5:1-11), giữa đồng cỏ (Mt 14:19), bên sườn núi (Mt 5:1-12)... Ngài ‘cắm phòng’ trong sa mạc (Mt 4:1-2)... Ngài mục kích công việc đồng áng: việc gieo giống (Mt 13:3b-8), cỏ lùng giữa lúa (Mt 13:24-30; Lc 5:1-11), gieo hạt cải (Mt 13:31-32), đồng lúa chín vàng (Ga 4:35)... công việc chài lưới (Mt 13:47-48)... Ngài nhìn ngắm cảnh vật trong thiên nhiên: mây vàng mây trắng (Mt 16:2-3; Lc 12:54-55), gió thổi (Ga 3:8), chim trời và hoa đồng nội (Mt 6:26-30; Lc 12:22-28), gà mẹ ấp gà con (Mt 23:37), suối nước (Ga 7:37-38), vườn nho (Mt 20:1; 21:33; Ga 15:1.5), cây cối (Mt 7:16-20), cây vả không trái (Mt 21:18-19), cây vả báo mùa hè (Mt 24:32; Lc 21:29-30), đàn chiên đàn cừu (Mt 18:12-13; Lc 15:4-7; Ga 10:1-5)...

²² Xem Kn 13:1-9; Rm 1:19-23 (“...những gì người ta không thể nhìn thấy được nơi Thiên Chúa... thì từ khi Thiên Chúa tạo thành vũ trụ, trí khôn con người có thể nhìn thấy được qua các công trình của Người”; Lt 230-231 [tình yêu phải được biểu hiện bằng hành động hơn là bằng lời nói... tình yêu cốt ở việc trao đổi, chia sẻ... giữa hai bên].

*** Tạo dựng**

- làm ra từ không không...
- quyền năng vô biên²³ - tự hữu - duy nhất...
- trật tự - tốt đẹp - thông minh...

*** Vạn vật**

- quan sát kỹ vũ trụ:
 - . vĩ mô (*macrocosmos*);²⁴
 - . trung mô (*cosmos*);
 - . vi mô (*microcosmos*);
- nêu cao: tốt lành - tình thương... của Thiên Chúa;
- quan phòng: hằng giây phút, ở đây & bây giờ.

*** Con người²⁵**

- tế nhị, ưu ái đặc biệt của Thiên Chúa:
 - ngày thứ 6: khi đủ điều kiện cho con người...
 - nghị quyết;²⁶
 - tạo dựng: giống hình ảnh Thiên Chúa;²⁷

²³ Thiên Chúa: Đáng tạo dựng... lớn lao vô cùng... và *tôi* hết sức nhỏ bé nhưng được Ngài lưu ý yêu thương!

²⁴ Hình dung vũ trụ bao la [hình đẹp?]: hàng tỷ thái dương hệ, ngôi sao... đâu là biên giới giữa hiện hữu và không không?

²⁵ Cũng để trả lời cho thắc mắc của con người: “Tôi từ đâu đến?”

²⁶ Trước khi tôi sinh ra, *từ đời đời* Thiên Chúa Tình Thương cũng đã “quyết định” tạo dựng nên tôi: biết đến tôi và dành cho tôi một kế hoạch tình thương với không biết bao nhiêu hồng ân tự nhiên và siêu nhiên! “Ta yêu người bằng một *mối tình muôn thuở* [đời đời]” (Gr 31:3).

²⁷ Xem St 1:26,27; 5:1,3; 9:5; Kn 2:23; Hc 17:3. Tạo dựng... có nam, có nữ: *cộng đoàn* đầu tiên giữa loài người, sống trong *tương quan liên đới* với nhau, với vạn vật và nhất là với Thiên Chúa. *Hình ảnh* tiêu biểu của Thiên Chúa là Đức Giêsu Kitô: “Thánh Tử là *hình ảnh* Thiên Chúa vô hình... trong Người, muôn vật được tạo thành...” (Cl 1:15-16 và cả các câu 17-19; 3:10); “vì... Người (Thiên Chúa) đã tiền định cho họ nên *đồng hình đồng dạng* với Con của Người” (Rm 8:29; x. Dt 1:3). Càng nên *giống* Đức Kitô – mô mẫu lý tưởng

- ra tay... [không phải chỉ phán];

- ôm vào lòng: hôn... truyền sinh lực, sự sống...

- tiếp tục tạo dựng và gìn giữ những gì giúp ích con người;

- cuối ngày thứ 6: tạo dựng xong con người; Thiên Chúa mới thật hài lòng nói: “Quả là *rất* tốt đẹp!”²⁸

→ có thể xác: cấu trúc tinh vi, tế nhị... đặc tính *độc đáo* [thấy rõ chẳng hạn qua dấu tay, dấu chân... dùng làm căn cứ... qua giọng nói...], dấu chứng tình yêu độc đáo Thiên Chúa dành cho mỗi người;

→ có linh hồn²⁹: ý thức và tự do, những sáng tác văn học, nghệ thuật, những phát minh khoa học, kỹ thuật ... làm chủ vũ trụ...

→ đó là sự sống *tự nhiên* của con người... nhưng làm như chưa bằng lòng... vì muốn con người gần mình giống mình hơn nữa [tình thương là thế]... nên Ngài ban cho:

→ *sự sống siêu nhiên* là sự sống đặc thù của Ngài... là món quà, là hồng ân quý giá vô song³⁰ con người nhận được

trong công trình Thiên Chúa tạo dựng và cứu độ – là con người càng bước gần tới mức viên mãn của ơn gọi làm người. Chẳng thế mà trong *tuần II, Linh Thao* hướng trọn lòng trí người cầm phòng tới việc ngắm nhìn Đức Giêsu Kitô trong toàn cuộc sống của Ngài. Ngoài ra, cũng có thể hiểu giống hình ảnh Thiên Chúa là giống Tình Yêu – bởi Thiên Chúa là Tình Yêu – và giống bản thể Thiên Chúa, tức là được “thông dự vào bản thể Thiên Chúa” (2Pr 1:4)!

²⁸ St 1:31.

²⁹ Từ thân xác [thể chất] tiến đến tinh thần [linh hồn]: một bước nhảy vọt lớn lao một mình Đấng Tạo Hóa mới làm được. Linh hồn: “tạo vật” cao quý nhất trong vũ trụ.

³⁰ Là “kho báu,” là “viên ngọc quý” (xem Mt 13:44-46) không tìm mà gặp, không tậu mà có... [nhờ có linh hồn, con người “làm bá chủ” trong vũ trụ (xem St 1:26); như thế mới rõ: có đời sống siêu nhiên, con người còn được nâng cao đến mức nào!], nhưng nếu không lo gìn giữ thì sẽ bị mất đi!

từ bàn tay yêu thương vô biên của Thiên Chúa, ngay ở đời này!³¹

*[Sự sống siêu nhiên. Có nhiều cách gọi: sự sống của Chúa, sự sống đời đời, đời sống ơn thánh sủng, đời sống đức ái, v.v... – làm cho trở nên “con Thiên Chúa,”³² trở nên nghĩa tử,³³ “nên đồng hình đồng dạng với Con,”³⁴ “được thông phần bản tính Thiên Chúa,”³⁵ tức được **thần hóa**, v.v... – tuyệt đối vượt hẳn lên trên bình diện tự nhiên, nghĩa là do sức tự nhiên của loài người thì không thể nào đạt đến được; đó là ơn nhưng không Chúa ban; trụ cột hay nền móng của sự sống siêu nhiên là ba nhân đức đối thần: tin cậy mến; có thể dùng hình ảnh để minh họa phần nào đời sống siêu nhiên: tựa như trong sự sống tự nhiên, có hai khả năng cao trọng nhất, là khả năng **hiểu biết** và khả năng **yêu mến**; thì trong đời sống siêu nhiên cũng có thể nói là có hai khả năng **mới**: cũng là **hiểu biết** và **yêu mến**, nhưng không phải theo mức độ tự nhiên, mà là **theo cách thể của chính Thiên Chúa**, tức là một khi các khả năng mới, khả năng hiểu biết và yêu mến ấy đã triển nở trọn vẹn – trong đời sống vĩnh phúc mai sau – thì con người siêu nhiên sẽ **hiểu** và **yêu** Thiên Chúa – là Chân, Thiện, Mỹ tuyệt đối – **như** (không phải là bằng) Thiên Chúa hiểu biết và yêu mến (hài lòng về) chính mình. Mà hề càng hiểu được nhiều, yêu được nhiều, thưởng thức càng sâu đậm – cái hay, cái tốt, cái đẹp vô cùng tận – thì càng thỏa mãn, **hạnh phúc**: đời sống tự nhiên cho thấy như thế; trong đời sống siêu nhiên cũng xảy ra theo cùng một cách thức như vậy. Vì thế, càng học biết về Chúa, thì càng yêu mến Ngài nhiều hơn – tri và mộ thường đi đôi, và phải đi đôi khi đối tượng của hiểu và yêu là tốt đẹp: ở đây*

³¹ Xin xem Ga 3:15.36; 5:24; 6:40; 10:28; 14:17b.20. 23; 17:2; 19:21.23.26; Rm 6:11; 8:15b-16.23b.24a.29-30; Gl 2:20...

³² Ga 1:12, và cả 1:12-13.

³³ Xem Rm 8:15; Gl 4:5; Ep 1:5.

³⁴ Rm 8:29.

³⁵ 2Pr 1:4; hiệp thông với Thiên Chúa, trong Đức Kitô, v.v.: x. Ga 1:12; 10:34 (= Tv 82:6); 14:20; 15:4-5; Rm 6:5; 1Cr 1:9t; 2Cr 3:18; 1Ga 1:3t, 3:2, v.v...

đối tượng là chính Thiên Chúa, là Chân Thiện Mỹ tuyệt đối – (tức là càng nên thánh nhiều hơn), và càng yêu càng thích thì càng hạnh phúc... Nơi dương thế, những khả năng mới [siêu nhiên] làm như còn ở trong tình trạng hạt giống,³⁶ mầm giống, chưa triển nở trọn vẹn, phải chờ cho đến lúc bước vào cõi vĩnh phúc; lúc đó, người lành, các thánh mới hiểu, mới yêu Chúa như Chúa, và hưởng được hạnh phúc như Chúa... (tùy theo mức độ hiểu/yêu Chúa, mức độ ơn thánh sung cao hay thấp). Chẳng thế mà thánh Phaolô viết: “Bây giờ chúng ta thấy mờ mờ như trong một tấm gương, mai sau sẽ được mặt giáp mặt. Bây giờ tôi biết chỉ có ngần có hạn, mai sau tôi sẽ được biết hết, như Thiên Chúa biết tôi.”³⁷ Thiên Chúa thì nhiệm màu khôn lường, tốt đẹp vô cùng, thế nên có dành trọn cả ‘cuộc đời đời’ cũng không thể hiểu và yêu Ngài cho đủ để hưởng phúc Ngài cho tận tuyệt được. Vĩnh phúc là thế! Khi – vì tội trọng³⁸ – con người đánh mất đi – và đánh mất hẳn đi – khi chết/qua đời trong tội trọng – các khả năng siêu nhiên kia, thì không còn có thể

³⁶ “Hạt giống bất diệt” (1Pr 1:23).

³⁷ 1Cr 13:12; xin xem thêm G 19:26-27; 1Ga 3:2 [“Hiện giờ chúng ta là *con Thiên Chúa*; nhưng chúng ta sẽ như thế nào, điều ấy chưa được bày tỏ. Chúng ta biết rằng khi Đức Kitô xuất hiện, chúng ta sẽ nên giống như Người, vì Người thế nào, chúng ta sẽ thấy Người như vậy”]; x. Rm 8:19.23-24; 2Cr 3:18 (“Nhu vậy, chúng ta được biến đổi nên giống cùng một hình ảnh đó [của vinh quang Thiên Chúa]”). Thánh Gioan Thánh Giá viết: “Bởi được Thiên Chúa ban cho ơn trở thành ‘dạng [bản] thể thần linh’ (*deiform*) và được kết hiệp với Thiên Chúa Ba Ngôi chí thánh, nên *linh hồn trở thành Thiên Chúa do thông dự*” [=by participation: khác với *by nature*]; thế thì tại sao lại không tin được rằng nhờ có Thiên Chúa hoạt động trong linh hồn, linh hồn có thể *hiểu biết* và *yêu mến* trong Ba Ngôi, cùng với Ba Ngôi và *giống như* Ba Ngôi chí thánh, dù rằng Người tiến hành những hoạt động ấy trong linh hồn theo thể cách thông dự? ... Tình trạng thông dự này đời sau mới trọn vẹn, nhưng ngay bây giờ cũng đã – phần nào – được cảm nghiệm và hưởng nếm trước” (“Bài ca tâm linh,” xin xem bài đọc II, thứ sáu tuần 18 Mùa Thường niên, *Phụng vụ giờ kinh*). Vậy, nếu có điều gì làm cho người kitô chân chính khiêm tốn “tự hào” (Rm 5:2), hãnh diện chính đáng, thấy mình được *trỗi vượt hẳn* ... thì đó chính là *đời sống siêu nhiên* (bởi về mặt tự nhiên, hoặc ngay cả về mặt luân lý – đức độ nhân bản – người kitô có thể kém thua xa người không kitô!).

³⁸ Xem 1Ga 5:16-17.

hiểu biết/yêu mến Thiên Chúa như Ngài hiểu biết/yêu mến chính mình được nữa... và như thế không còn có thể hưởng được hạnh phúc trong Ngài như Ngài, dù Ngài có ở bên họ (vì Ngài hiện diện mọi nơi): đó là thảm cảnh hỏa ngục... Đánh mất đời sống siêu nhiên/on thánh sủng là con người tự đặt mình vào 'tình trạng' hỏa ngục... Có được làm bá chủ thế giới thì cũng vô ích.³⁹ Hiểu như thế về hồng ân sự sống siêu nhiên vô cùng quý giá và cao cả, làm sao người kitô lại không tận lực lo⁴⁰ cho đời sống ấy không những khỏi è ẹp, chết đi, mà còn được đảm bảo, củng cố và tiến phát tới đa bằng cách tận dụng những phương thế Chúa để ngay bên tầm tay, trong Giáo hội? Nếu có một điều làm nên nét đặc trưng của người kitô đích thực, thì đó chính là đời sống siêu nhiên trong on thánh sủng. Cái khác độc đáo, cái giá trị vô song của người kitô so với các người khác, là ở đó và tuyệt đối mà nói, chỉ ở đó mà thôi, chứ không phải ở nơi những giá trị hoặc đức hạnh tự nhiên nào khác. Mất đi sự sống siêu nhiên, người kitô chỉ còn cái vỏ kitô, chỉ là kitô giả hiệu, dù trước mắt người đời có đóng vai trò, có giữ chức vị nào đi nữa.⁴¹ Sự sống ấy được hàng giây phút và không ngừng thông ban cho những ai sống trong tình trạng 'công chính hóa' để đưa dần ngày càng gắn bó hơn, vào trong tình thân mật với Thiên Chúa Ba Ngôi. —Giáo lý về sự việc con người được thông dự vào bản thể của chính Thiên Chúa thường được linh đạo kitô Đông Phương [Truyền thống Bidăngtin – Chính thống] lưu ý đến nhiều hơn bên Tây Phương (Truyền thống Latinh). Tiêu đích đời sống người kitô Đông phương nhắm tới là tình trạng – không phải là thần tính hóa (deification) mà là – thiên tính hóa (divinization). Còn kitô hữu Tây phương thì hăm hở nhắm tới tiến trình nên thánh. Đối với kitô hữu Truyền thống Đông phương, Ngôi Hai nhập thể là để chủ yếu làm cho con người nhận lại được hình ảnh

³⁹ Xem Lc 9:25.

⁴⁰ Xem Pl 2:12 [“...run sợ mà gắng sức lo sao cho mình được cứu độ”]; Tv 2:11; Is 19:6; 2Cr 7:15; Ep 6:5.

⁴¹ Xem Mt 7:21-23; Lc 13:25-27.

Thiên Chúa đã đánh mất vì nguyên tội, và như thế, để thiên tính hóa con người. Đối với kitô hữu Truyền thống Latinh, Ngôi Hai nhập thể là để cứu độ con người... đền bù món nợ đối với sự công lý của Thiên Chúa.⁴² Vắn tắt mà nói: theo lối bước thánh Áugutinô, thần học Tây phương nhấn mạnh hơn đến sự việc Đức Kitô đến để tẩy xóa tội lỗi loài người; trong khi đó, nền thần học Đông phương nhấn mạnh hơn đến sự việc Ngôi Hai đến để trao ban lại cho con người hình ảnh Thiên Chúa, Thánh Linh và sự sống thiên tính. Do vậy, Truyền thống Đông phương thông thường giới thiệu lý tưởng cao cả kia của đời sống kitô cho mọi tín hữu, chứ không chỉ dành riêng cho một giới tinh hoa, ưu tú nào đó... đã từng đi qua những nẻo đường bí nhiệm, đặc biệt].

→ sự sống siêu nhiên là món quà quý nhất, tất cần phải giữ gìn cho khỏi mất đi; và đã là sự sống thì cần phải được chăm sóc, nuôi dưỡng kỹ lưỡng (nhờ Lời Chúa, bí tích, Giáo hội, kinh nghiệm của các thánh, sự giúp đỡ của anh chị em kitô, cầu nguyện, v.v...) để ngày càng lớn mạnh...⁴³

→ hiểu như thế, thì mới thấy được “*cái hồn*” của *đời sống kitô*, mới thấy lý sự chặt chẽ, cơ cấu thống nhất của toàn bộ giáo lý kitô, mới hứng thú để đào sâu, để tự giác thực thi, để sống thật sống mạnh giáo lý ấy; thì mới nhận ra rằng cuộc đời kitô không phải là cái xác không hồn, một mớ giáo điều khô cứng, bất buộc, mơ hồ, không đầu không đuôi... trái lại là con đường đưa dẫn đến hạnh phúc siêu việt trường cửu, hạnh phúc siêu nhiên!

→ thật vậy, con người chỉ có cùng đích *siêu nhiên* [với khát vọng vô biên mà chỉ có *hạnh phúc siêu nhiên* trong

⁴² Xin xem *Dictionnaire de Spiritualité*, cuốn III, cột 1389tt.

⁴³ Đời sống siêu nhiên càng lớn mạnh, thì hạnh phúc thiên quốc đạt tới mức sung mãn càng cao (gọi là nên thánh lớn). Trước mặt Thiên Chúa, một mức tăng trưởng của đời sống *siêu nhiên* thì có giá hơn hẳn toàn bộ thực tại lãnh vực *tự nhiên*. Một hình ảnh [mơ nhạt!]: trong bình diện *tự nhiên*, có sức khỏe thêm một chút, có thông minh, tài giỏi hơn một chút mà đã thấy quý hóa, đã được khâm phục, khen thưởng, ca ngợi, danh giá, vinh hoa, lợi lộc, v.v... vậy thì nói làm sao cho cùng về những mức tăng trưởng trong đời sống *siêu nhiên*!

Chúa mới làm cho thỏa mãn được... tiếc nuối hạnh phúc lớn mất đi, thì không còn có thể cảm nhận được hạnh phúc nhỏ...];

→ ban cho con người sự sống siêu nhiên và muốn cho con người giống mình, sống bên mình là Thiên Chúa tình yêu nâng con người lên cao, đến tận trong trái tim của Ngài ... có thể nói là qua 7 bậc sau đây (đi từ dưới lên):

↗ con người được tha thứ mãi mãi (bao giờ cũng có thể nhận lại ơn thánh sủng đánh mất vì tội trọng, nếu biết thật tình thống hối)!

↗ con người được cứu chuộc (ban lại ân sủng khi đánh mất);

↗ con người siêu nhiên (với sự sống ơn thánh sủng);

↗ con người tâm linh;

↗ động vật;

↗ sinh vật;

↗ hữu thể (hiện hữu, vô tri vô giác như vật chất: đất, đá sỏi...);

→ con người đến từ Tình Yêu,⁴⁴ là con của Thiên Chúa;⁴⁵

→ và Thiên Chúa hằng không ngừng tiếp tục công cuộc tạo dựng... với nỗ lực hợp tác của con người.

⁴⁴ Giống hình ảnh Thiên Chúa là Tình Yêu, để yêu thương và để được yêu thương... Con người không thể sống mà không có tình yêu; nhưng mặt khác, cần phải biết yêu thương giống Thiên Chúa, trong trật tự của Ngài...

⁴⁵ "...tự hào về niềm hy vọng được hưởng vinh quang của Thiên Chúa" (Rm 5:2) ...hạnh diện được làm con Thiên Chúa (x. Rm 8:14-17; 1Ga 3:2), hay là lầm bầm than trách vì phải sống cho xứng đáng, cho có hiếu? Cũng nên lưu ý: công cuộc tạo dựng vẫn mãi tiếp tục hằng giây phút, qua sự quan phòng của Thiên Chúa và nỗ lực hợp tác của con người. Thử nhìn lại và vào những hồng ân Thiên Chúa đã và đang ban cho đời mình: những món quà, những hồng ân ấy hằng không ngừng ban xuống... trong giây phút này... vậy, từng giây từng phút biết ơn và tạ ơn!

⇒ **Kinh Thánh:**

- **St 1—2:** công cuộc tạo dựng (lưu ý đến cử chỉ ưu ái đặc biệt của Thiên Chúa đối với con người, và địa vị con người trong trật bậc các tạo vật)
- G 38—39: công trình tạo dựng
- **Tv 8:** con người là chi? (x. Tv 144:3); Tv 19: ca tụng Thiên Chúa Tạo Hóa; Tv 104: ca tụng Đấng Tạo Hóa; Tv 139: Ngài thấu biết con; **Tv 144:** tin tưởng vào Thiên Chúa quyền năng
- **Kn 11:21—12:1:** Thiên Chúa thương yêu tạo vật...
- **Kn 13:1-9:** công trình tạo dựng “hùng vĩ và xinh đẹp”; nhìn tạo vật để nhận ra Đấng Tạo Hóa...
- **Hc 17:1-15:** ân huệ ban cho con người trong cuộc tạo dựng;
- **Hc 42:15—43:33:** ca ngợi công trình sáng tạo của Thiên Chúa
- Is 43:1-13; 44:6-28; 45:5-19: quyền tối thượng của Thiên Chúa
- Ga 1:1-18: tạo dựng nhờ Ngôi Lời
- Cv 17:24-28a: “Người không ở xa mỗi người chúng ta”
- Rm 1:19-23: nhìn tạo vật thì phải nhận ra Thiên Chúa
- **Rm 8:14-17:** làm con Thiên Chúa
- 1Cr 8:6: Đấng tạo thành và là cùng đích
- Ep 1:1-10: từ đời đời, tiền định cho làm nghĩa tử
- Cl 1:12-20: trong Người muôn vật được tạo thành
- Dt 11:1-40: Bài ca Đức tin

- Cv 17:22-31: Phaolô trình bày về công trình tạo dựng;

2) Ý nghĩa và cùng đích đời người⁴⁶

“Con người được dựng nên để *ngợi khen, tôn kính* và *phụng sự* Thiên Chúa, và nhờ đó cứu rỗi linh hồn mình”⁴⁷

* Ý nghĩa và cùng đích:

→ vì con người là tác phẩm của trí thông minh⁴⁸ ...

→ vì là tạo vật,

nên: - ý nghĩa tùy thuộc... vào Đấng Tạo Hóa

- cùng đích ‘ngoại tại’ ... nơi Thiên Chúa

* Mục đích ba chiều kích?⁴⁹

→ để bao gồm hết mọi chiều kích sinh hoạt con người (như tạo vật đối với Đấng Tạo Hóa, như con đối với Cha):

→ *ca ngợi*: chiều kích bên ngoài⁵⁰ ... cộng đoàn, xã hội;

→ phần ‘bên ngoài’ của con người như thân xác, cử điệu, tiếng nói... và cả cuộc sống xã hội cũng có bản phận thân phục, tôn thờ và quy hướng về với Thiên Chúa;

⁴⁶ Để trả lời cho các câu hỏi cũng của con người: “Tôi đến trong cuộc sống để làm gì?” và “Sẽ đi về đâu?” Kế hoạch hay *thánh ý Thiên Chúa* đối với loài người cách chung, và đối với mỗi người cách riêng (xin đọc Phụ trương II về đề tài “Ý Chúa và Tìm Ý Chúa”). Ý nghĩa và cùng đích ăn sâu từ trong bản chất con người, chứ không phải là gán ghép thêm từ bên ngoài.

⁴⁷ *Lt 23*.

⁴⁸ Thông minh Thiên Chúa... nên phải có mục đích. Mục đích càng cao thì sự vật – hữu thể – càng quý.

⁴⁹ “... ngợi khen, tôn kính và phụng sự...” (*Lt 23*). Suy ra từ bản chất con người. Dù cách biểu đạt có khác, thì nội dung và ý nghĩa cũng không gì khác ngoài những điều gồm hàm trong ba lời nguyện xin đầu của *Kinh Lạy Cha*.

⁵⁰ “Có tin thật trong lòng mới được nên công chính; có xưng ra *ngoài miệng*, mới được ơn cứu độ” (Rm 10:10). Vậy, nói rằng chỉ cần yêu Chúa trong lòng, chẳng cần phải biểu dương ra ngoài như qua phụng vụ và bí tích chẳng hạn, là hoàn toàn không đúng! Việc dự Thánh Lễ ngày Chúa nhật biểu hiện rõ tính chất ngợi khen và phụng tự cộng đoàn. – “... *Nguyện Danh Cha cả sáng*.”

- biểu dương đức tin, làm chứng cho thế giới;
- liên đới nâng đỡ lẫn nhau trong đức tin;

→ *tôn kính*: nếu chỉ ca ngợi Thiên Chúa bên ngoài mà thôi, trong khi tâm lòng trống rỗng... thì không đủ, bởi đó chỉ còn là lý thuyết. Thiên Chúa đã từng trách lối sống đạo ngoài môi miệng như thế.⁵¹

→ *phụng sự*: sống bên ngoài và bên trong mà chưa sống đạo trong hành động thì chỉ là hình thức, là tình cảm mông lung... biết bao lần nói thật mà không làm thật, hứa thật mà không giữ thật... phụng sự, phục vụ Chúa là sống, là *thực thi ý Chúa*... đây là chiều kích thực hành⁵²... Vậy, phục vụ là yêu mến.⁵³ Có thể nói yêu mến sống động bao gồm cả ba chiều kích trên đây...⁵⁴

⁵¹ “Dân này chỉ đến gần Ta bằng miệng, tôn vinh Ta bằng môi, còn lòng dạ chúng thì xa Ta lắm!” (Is 29:13); xem Gr 12:2b; Mt 7:21; 15:8; Lc 6:46-49; Rm 10:10 – Gc 2:14-26 [“Cả ma quỷ cũng tin ... đức tin không có hành động là đức tin chết”]; Gl 5:6... – “... *Nước Cha trị đến*.”

⁵² Xem Gc 1:22.25. Trong Cựu Ước, rất nhiều lần Thiên Chúa nhắc cho dân là phải “đem ra thực hành” (x. chẳng hạn: Lv 18:4.5; Đnl 4:5.6.13.14; v.v...); cũng tương tự như thế ở trong Tân Ước (x. chẳng hạn: Mt 7:21; Lc 6:46-47; Ep 2:10 ...).

⁵³ Bởi “Yêu mến Thiên Chúa là tuân giữ các điều răn của Người” (1Ga 5:3), thánh ý của Người; và “Điều răn hàng đầu là... người phải yêu mến Đức Chúa... hết lòng, hết linh hồn, hết trí khôn và hết sức lực người...” (Mc 12:29b-30).

⁵⁴ Do đó, có thể nói: con người được tạo dựng giống hình ảnh Thiên Chúa, mà Thiên Chúa là Tình Yêu (xem 1Ga 4:8.16), thế nên, con người được tạo dựng giống hình ảnh của Tình Yêu để yêu thương và để được yêu thương... giống Chúa và trong trật tự của Chúa. Thực ra, yêu mến Thiên Chúa là thi hành thánh ý Chúa (x. Ga 14:15.21.23; 1Ga 5:3; 2Ga 6); thi hành ý Chúa là phục vụ Chúa; vậy, cũng có thể nói yêu mến Chúa chính là mục đích đời sống con người. Mặt khác, cũng xin lưu ý: nhận định trên đây chú tâm đặc biệt và nhấn mạnh nhiều hơn đến mối quan hệ *hàng dọc*; nhưng, không phải vì thế mà bỏ sót đi mối liên đới *hàng ngang* đối với tha nhân (cũng như đối với hết mọi tạo vật khác trong thiên nhiên, vũ trụ) và đối với chính mình. Để cho rõ, thì xin chép lại đây chú thích – ghi trong bài viết về *Linh Thao* (Phần III, phụ trương I của tập sách) – về cách hiểu thành ngữ ‘thánh ý Thiên Chúa’: “Cách nói: ‘thánh ý Thiên Chúa’ hoặc ‘kế hoạch độc đáo Ngài’ đề ra cho một cá nhân’... thường bị ngộ nhận, với lối hiểu coi đó chỉ như là chuyện quan liên đến một [hay những] cá nhân riêng lẻ, với những nghĩa vụ và quyền lợi riêng tư, không mấy may dính dáng gì đến

[Vấn nạn: – Xin lỗi... nếu nói rằng con người được sinh ra để ca ngợi, tôn kính và phụng sự Thiên Chúa, thì xem ra Thiên Chúa độc tài, ích kỷ... Ngài dựng nên con người, rồi tự đặt mình làm cùng đích của con người, bắt con người ca ngợi, tôn kính phụng sự mình? – Là tạo vật, con người không thể là cùng đích của chính mình được; cùng đích con người ở ngoài con người... Có mục đích càng cao thì sự vật càng quý; không có mục đích là sự vật vô nghĩa; không còn mục đích thì sự vật thành vô dụng, chỉ đáng vứt sọt rác (hỏa ngục là sọt rác của những người muốn đời đánh mất đi cùng đích của mình là Thiên Chúa). Nếu Thiên Chúa không đặt mình làm cùng đích của con người, thì con người phải có một kẻ nào, một cái gì đó để làm cứu cánh cho mình để khỏi trở thành vô dụng... Nhưng thử hỏi có kẻ nào, có cái gì cao cả quý trọng bằng Thiên Chúa đâu, bởi ngoài Ngài, tất cả đều là tạo vật do Ngài tạo dựng nên, kém thấp thua Ngài vô cùng? Vậy khi chọn một tạo vật làm cứu cánh của mình là con người tự hạ giá mình bị xuống một cách ‘vô cùng’! Thế nên, khi biết bỏ cặp mắt méo mó đi mà nhìn cho đúng và cho kỹ thì sẽ nhận ra là: nếu Thiên Chúa tự đặt mình làm cùng đích của con người, làm đối tượng cho con người tôn thờ, phục vụ – tôn thờ, phục vụ như người con dẫu yêu, chứ không phải như người nô lệ đọa đày – thì không phải là vì độc tài, ích kỷ, nhưng là vì yêu thương, quý trọng con người, muốn nâng giá trị con người lên đến tận Trời!... muốn con người đạt tới hạnh phúc trường cửu trong Ngài, được hạnh phúc như chính Ngài, một khi đã đi qua con đường Ngài chỉ

người khác, đến cộng đồng nhân loại, đến hoàn vũ; không phải là như thế, mà phải hiểu: kế hoạch kia dù có độc đáo thì cũng là kế hoạch để ra cho con người, cho một hữu thể sống trong *tương quan liên đới* với Thiên Chúa, với tha nhân và với các tạo vật khác; đó là những chiều kích gồm hàm trong “thánh ý Chúa” đối với một cá nhân. Vậy, sống trọn thánh ý Chúa là sống đầy đủ hết mọi chiều kích ấy: là phụng sự Thiên Chúa, là mưu cầu lợi ích đời này và đời sau cho cá nhân mình, cũng như cho tha nhân (gia đình, xã hội loài người, mọi tạo vật trong trời đất), là xây dựng cho vũ trụ, là tiếp tục công cuộc tạo dựng Thiên Chúa đã bắt đầu (x. St 1:26-30) – “... Ý Cha thể hiện dưới đất cũng như trên Trời.”

cho thấy nơi cuộc đời dương thế (tức là làm theo ý Ngài, là phục vụ Ngài). Tất cả một lời, tất cả những gì Thiên Chúa an bài cho đời con người không nhắm tới gì khác ngoài việc mưu cầu vinh quang và hạnh phúc vĩnh cửu cho chính con người. Chẳng thế mà Kinh Thánh nói rõ: phụng sự Thiên Chúa là được cùng thống trị, hiển trị với Đức Kitô nơi cõi vĩnh phúc.⁵⁵ “*Hồng ân Thiên Chúa quả thật bao la!...*”].

* “**Cứu rỗi**”

→ trở về với và trong Tình Yêu, trong Chúa, để hưởng hạnh phúc muôn đời với Ngài.⁵⁶

⇒ **Kinh Thánh:**

- **Đnl 30:15-20**: hai con đường sống/chết
- Hc 39:15-21: tất cả đều có mục đích
- Nkm 8:2-4.5-6.8-10: nhớ lại Luật Chúa (ý Chúa)
- **Gr 1:4-11**: được gọi từ lòng mẹ
- Tv 39:5-8; 40:6-11: kế hoạch yêu thương của Chúa
- Tv 91: nương bóng Chúa
- **Tv 119**: tìm và sống thánh ý Chúa
- **Mt 6:24**: không thể làm tôi hai chủ
- **Mt 7:13-14**: hai con đường
- Lc 12:22-32: lo gì? đừng bám dính! hãy xem hoa huệ!
- **Rm 8:14-16.28-30**: làm con Thiên Chúa... ý định cứu độ của Chúa
- 2Cr 1:18-20: không thể vừa “có” vừa “không”

⁵⁵ Xem Rm 5:17; 2Tm 2:12; Kh 20:4-6. Xin cũng xem Gs 24:14-24 (phụng thờ Thiên Chúa và không thể “làm tôi hai chủ”).

⁵⁶ Con người sinh ra từ Tình Yêu, đến trong cuộc đời để sống cho trọn Tình Yêu, hầu trở về trong Tình Yêu mà hưởng hạnh phúc vĩnh cửu của chính Tình Yêu. Lịch sử cứu độ là lịch sử tình yêu; Kitô giáo là đạo tình yêu.

- **Ci 1:4-20**: am tường thánh ý Chúa... ơn cứu chuộc
- Ep 1:3-14: ơn được tuyển chọn và cứu độ
- **Dt 10:4-10**: thực thi ý Thiên Chúa
- Dt 11:1-40: Bài ca Đức tin
- **1Ga 5:3**: “Yêu mến... là tuân giữ các điều răn của Người”
- **1Ga 3:18**: đừng yêu thương nơi đầu môi... nhưng... bằng việc làm
- **2Ga 6**: yêu thương là sống theo điều răn của Chúa
- **Gc 1:22-25; 2:14-26**: đức tin và hành động

3) *Sử dụng tạo vật*:

“Mọi loài khác dưới đất cũng được tạo dựng cho con người, để giúp con người đạt tới cùng đích Đấng Tạo Hóa đã đặt cho. Bởi thế con người chỉ dùng tạo vật theo mức độ chúng giúp đạt tới cứu cánh và phải gạt bỏ chướng ngại nào chúng làm cản trở.”⁵⁷

* **Cùng đích** → cần có phương tiện để đạt tới (tinh yêu thương an bài!)

* **Phương tiện** → mọi tạo vật [trong vũ trụ]⁵⁸

* **Phương cách** → trong trật tự⁵⁹ và đúng với mục đích:

- dùng ↗ nếu đưa về với Thiên Chúa⁶⁰

⁵⁷ Lt 23.

⁵⁸ “Tất cả đều thuộc về anh em...” (1Cr 3:22). Không những ở ngoài... mà còn ở nơi, ở trong chúng ta nữa: những khả năng thể lý, tâm linh và siêu nhiên.

⁵⁹ Không chỉ liên quan tới *các sự vật* không thôi, mà còn tới cả *cách sử dụng* nữa; chẳng hạn: có điều độ, chừng mực... hay không?

⁶⁰ “Tất cả đều thuộc về anh em, còn anh em thuộc về Đức Kitô, và Đức Kitô thuộc về Thiên Chúa” (1Cr 3:22-23).

- tránh 7 nếu là chướng ngại trên đường đến với Chúa... không HẠP!⁶¹

→ qua nhận định (dựa theo ý Chúa)

[**Vấn nạn:** – Dùng mọi tạo vật được dựng nên ‘tốt,’ thì sao lại tránh dùng? – Tốt, nhưng chưa hẳn là tốt cho những trường hợp cụ thể; ví dụ: không phải ai cũng có thể uống mọi thứ thuốc tốt; vì có khi uống thuốc tốt mà sinh bệnh thêm, nếu không hap! Cần phân biệt giữa TỐT và HẠP: TỐT là tự các chất cấu thành còn nguyên/cân lượng đúng... HẠP là có thể giúp cho cơ thể khỏe mạnh, là tốt hai lần: tự bản chất và đối với một người nào đó... Thế nên, có những trường hợp tạo vật này tạo vật nọ không giúp tôi đi về với Thiên Chúa, gây chướng ngại trên đường đi về cùng đích, tức là không HẠP, cần tránh!]

⇒ **Kinh Thánh:**

- **St 3:** loài người sa ngã;
- Đnl 30:15-30: chọn giữa hai con đường sống-chết
- Mt 16:6.11-12: tránh men Pharisêu và Xadốc
- Mt 19:22-23; Lc 12:15; 18:23-24: của cải gây trở ngại
- Lc 12:33; 14:12-14; 16:9.13; 19:8; 21:1-4; Ga 12:3.7-8: dùng của cải
- Lc 8:38-39: bậc hoàn thiện và ơn gọi ở đời
- **1Cr 3:22-23; 6:12; 10:23:** trật tự trong việc dùng tạo vật

⁶¹ “Tôi được phép làm mọi sự, nhưng không phải mọi sự đều có ích. Tôi được phép làm mọi sự, nhưng tôi sẽ không để sự gì làm chủ được tôi” (1Cr 6:12); “Được phép làm mọi sự, nhưng không phải mọi sự đều có ích. Được phép làm mọi sự, nhưng không phải mọi sự đều có tính cách xây dựng” (1Cr 10:23). Luân lý không chỉ đơn thuần hệ tại ở chỗ ‘cấm, buộc’ hay ‘không cấm, không buộc,’ “được phép” hay “không được phép,” mà nhất là ở chỗ đạt tới mức hoàn thiện sung mãn xứng hợp với con người, với mỗi cá nhân.

4) *Thực trạng: những quyền luyến lệch lạc*

“... để xa bỏ những *quyền luyến lệch lạc*,”⁶² “... phải gạt bỏ khi tạo vật làm cản trở. Do đó, cần phải giữ cho mình được *bình tâm*.”⁶³

* *Kinh nghiệm*

→ về khuynh hướng và quyền luyến lệch lạc...⁶⁴

- *Do đâu?*

→ trước tiên và nguy hiểm nhất là từ bên trong⁶⁵

→ ngoại cảnh chỉ bồi thêm...⁶⁶

→ vậy phải đánh cho đúng chỗ, mới công hiệu...

→ đừng ấu trĩ chạy tội, đổ hết lỗi cho người khác, cho ngoại cảnh...⁶⁷

- *Như thế nào?*

→ chạy theo cái **THÍCH**, bắt chấp cái **HẠP**

→ dừng lại ở nơi tạo vật...

⁶² Lt 1.

⁶³ Lt 23.

⁶⁴ “Sự thiện tôi muốn thì tôi không làm, nhưng sự ác tôi không muốn, tôi lại cứ làm!” (Rm 7:19.21-25. [14-18]); “Tính xác thật thì ước muốn những điều trái ngược với Thần Khí, còn Thần Khí lại ước muốn những điều trái ngược với tính xác thật; đôi bên kình địch nhau, khiến anh em không làm được điều anh em muốn” (Gl 5:16-17); xem Gc 4:1-3.

⁶⁵ “Vi tự lòng phát xuất những ý định gian tà, những tội giết người, ngoại tình, tà dâm, trộm cắp, làm chứng gian và vu khống” (Mt 15:19; x. Mc 7:21-23; Gc 3:16—4:3). Vậy, phải đánh từ bên trong – *từ trong nội tâm, từ trong đời sống cá nhân* – đánh ra... chống lại các dạng khủng hoảng đủ loại... ồ ạt đến từ bên ngoài. Đó là “chiến thuật” cần áp dụng cho mọi trường hợp: cá nhân cũng như cộng đoàn mọi cấp.

⁶⁶ “Không có cái gì từ bên ngoài vào trong con người lại có thể làm cho con người ra ô uế được” (Mc 7:15). “Ai có thể tách ta ra khỏi tình yêu của Đức Kitô? Gian truân, khôn khổ, đói rách, hiểm nguy, bắt bớ, gươm giáo?” (Rm 8:35), nếu không phải là chính ta?

⁶⁷ “... tại người đàn bà... tại con rắn...” (xem St 3:11-12).

→ coi tạo vật như là cứu cánh, cùng đích...

→ tương sẽ ăn đời ở kiếp nơi trần gian

→ để tạo vật vào ngai của Thiên Chúa: thờ ngẫu thần!

* **Cơ nguy:**

→ đánh mất mục đích tối hậu của đời người: hạnh phúc trường cửu...

* **“Ai sẽ giải thoát tôi?...** Tạ ơn Thiên Chúa nhờ Đức Giê-su Kitô, Chúa chúng ta!”⁶⁸

⇒ **Kinh Thánh:**

- Tv 48:9-14.17-21: “Nào phàm nhân sống mãi được sao?”
- G 2:10: đón nhận ‘lành dữ’ (thích/không thích)
- **Hc 39:26-27:** hạp...
- **Mt 6:22-23;** Lc 11:34-36: sáng tự trong
- Mt 12:33-35; 15:11.18-20; **Lc 6:45:** lòng có đầy miệng mới nói ra...
- Mc **7:2.5.15:** không phải từ ngoài vào...
- **Rm 7:14-25:** khuynh hướng và quyền luyến lệch lạc “ở trong tôi”
- Gc 1:14-15: “... bị cám dỗ là do dục vọng”
- **Gc 4:1-2:** “Bởi đâu... bởi những khoái lạc... trong con người anh em”

5) **Bình Tâm**⁶⁹

⁶⁸ Rm 7:24-25.

⁶⁹ Nguyên ngữ Tây ban nha dùng từ *Indiferencia* (*Indifference/Indifférence/Indifferenza*) có nghĩa là dửng dưng. Cũng có thể gọi là tự do hay tự chủ nội tâm.

“Do đó, cần phải giữ cho mình được bình tâm đối với mọi tạo vật... chỉ ước muốn và lựa chọn những gì dẫn đưa chúng ta tới cứu cánh của mình hơn cả.”⁷⁰

*** Định nghĩa**

→ thái độ tâm hồn không nghiêng chiều (ở thế *bình*) về điều này hơn điều kia, hoàn cảnh này hơn hoàn cảnh nọ mặc cho sở thích hay tình cảm có lôi kéo, tức là hoàn toàn sẵn sàng *từ bỏ* mọi sự để hành động theo ý Chúa;

→ trạng thái *tự do nội tâm* hay *tự chủ*, tức *dừng đứng* trước mọi tạo vật, mọi tình huống để thanh thoát thực thi trọn vẹn thánh ý Chúa.

*** Giải thích**

→ vì khuynh hướng lệch lạc – như thấy trên kia – đưa tới tình trạng *bám dính* quá đáng vào các tạo vật, vậy, cần có thái độ ‘*không bám dính*’ tức tự do đối với mọi sự... và đó là bình tâm;

→ điều chủ yếu là để sẵn sàng hành động *theo ý Chúa*;

→ không phải là một thái độ *dừng đứng thụ động*...

→ là một cuộc chiến cam go, căng co và tiếp diễn cho đến cuối đời chống lại sức lôi kéo của quyền luyến lệch lạc, sở thích, đam mê, cảm dỗ... trong cuộc sống;

→ khi phải chiến đấu chống lại những tình cảm lôi kéo đi ngược với ý Chúa để nhất quyết làm theo điều Chúa muốn, thì không có nghĩa là không có bình tâm, ngược lại...

→ như vậy, không phải hễ có bình tâm là có bình an trong tâm hồn: không ai bình tâm cho bằng Đức Giêsu khi phải trải qua những giờ phút hấp hối trong Vườn Cây Dầu, nhưng cũng không có ai chịu thử thách, bị xao xuyên trong lòng cho bằng Ngài lúc đó cũng như suốt trong cuộc tử

⁷⁰ Lt 23.

nạn...; nhưng về lâu về dài, bình tâm [đi theo ý Chúa] thì sẽ được bình an...⁷¹

→ thế nên, dù đôi lúc cách ghép từ có làm cho hiểu lệch đi [bình tâm ra bình an...], thì *bình tâm* ở đây không phải là *an tâm, yên tâm* không áy náy lo lắng... thiêu chi người làm ngược thánh ý Chúa mà vẫn cảm thấy an tâm.⁷² Có thể là vì lương tâm không còn sắc bén, đã ra mù quáng, chai đá, không còn áy náy, cắn rứt... tình yêu Chúa chẳng có bao nhiêu...

→ ngoài ra, không phải hễ cứ làm ngược với sở thích riêng, với tình cảm... của mình là đi đúng, làm đúng ý Chúa, là sống thật bình tâm; bởi nhiều lúc sở thích riêng cũng có thể hợp với đường lối của Chúa [cần nhận định..., chứ không thể chỉ hài lòng với lối đoán mò như thế].

* **Khó khăn**⁷³

→ như giải thích trên đây, bình tâm:

- khó tạo, nhất là khi phải đi ngược với ý riêng;

- không phải: chỉ một lần... chỉ một việc... mà là cho tất cả, và thường xuyên...

- khó giữ [ngay cả đối với một vấn đề], vì thường là mong manh: con người, hoàn cảnh... thay đổi...

→ thế nên: với ơn Chúa mới tạo được.⁷⁴

* **Cần thiết**

→ theo nhiều mức độ: tối cần – cần – hoàn hảo;

→ không có bình tâm thì không thể:

⁷¹ Gl 5:22: hoa quả của Thần Khí: ... hoan lạc, bình an... [xem Lc 22:43].

⁷² Có thể coi đó là “bình an giả tạo.”

⁷³ Cần thiết mà khó thì có ơn Chúa: “Ơn Ta đủ cho con!” (2Cr 12:9); “Một khi đã ban Người Con Một, lẽ nào Thiên Chúa lại chẳng rộng ban tất cả cho chúng ta?” (Rm 8:33).

⁷⁴ Xem *Lt* 16, 168.

- nhận ra đúng,⁷⁵
- sẵn sàng đón nhận hoàn toàn và
- thực thi trọn vẹn thánh ý Chúa đã biết được;

6) Trắc nghiệm bình tâm⁷⁶

“... đến độ không ước muốn sức khỏe hơn bệnh tật, giàu sang hơn nghèo khổ, danh vọng hơn nhục nhã, sống lâu hơn chết yểu...”⁷⁷

A. Chung đôi với mọi người:

* *Giải thích chuẩn bị:*

→ trước những gì con người yêu thích hoặc xa tránh nhất:

a. •sống⁷⁸ •sức khỏe ⇔ b. •chết •bệnh tật
 •danh dự •của cải •khinh chê •nghèo khó

→ ai cũng thích **a** và ghét/tránh **b**: ...là chuyện tự nhiên;

→ làm ngược lại là *bất thường* (như là ưa chết);

→ nhưng thích và ghét *quá độ* cũng là *bất thường*;

→ thế mà hầu hết các lời cầu xin của người kitô chỉ nhắm vào **a** và không muốn nhìn đến **b**; cho **a** là *ơn phúc*, cho **b** là *tai họa* (thường chỉ khẩn xin cho được **a**... dù có phải cần đến phép lạ!);

⁷⁵ Thiếu bình tâm thì không thể nhận định [“chọn lựa”] ý Chúa; vậy, cần tiếp tục chuẩn bị cho có được bình tâm... và nếu vẫn không có được bình tâm, thì ngưng cuộc Linh Thao (x. Lt 18c; *Monumenta Historica SJ, Directorium*, tr. 689; H. Coathalem, SJ, *Commentaire du livre des Exercices*, Desclée de Brouwer, Paris, 1965, tr. 212). Nếu thiếu bình tâm thì ít là: - không nóng không lạnh... (x. Kh 3:15-16); - không thể tiến đức...; - nguy hiểm [có thể là rất lớn] cho phần rỗi.

⁷⁶ Đề mỗi người tự xem mình có bình tâm hay không.

⁷⁷ Lt 23. “Thiên Chúa làm cho mọi sự đều sinh ích cho những ai yêu mến Người [= sống theo thánh ý Người]” (Rm 8:28).

⁷⁸ “Tất cả những gì người ta có, người ta đều sẵn sàng cho đi để cứu mạng sống mình” (G 2:4b).

→ đó cũng là – theo đức tin kitô mà xét – một thái độ *bất thường*;

→ khi nài nỉ xin **a** mà chỉ được **b**⁷⁹ thì đâm ra *trách móc*, nghĩ là Chúa không thương và đã bỏ rơi mình... có thể đi tới chỗ nghĩ là giữ đạo vô ích... khủng hoảng đức tin... (làm như giữ đạo tốt để được Chúa thưởng ngay ở đời này⁸⁰);

→ ít là trái với hay không hiểu gì về

- tâm mỗi phúc thật (là **b!**),⁸¹

- thánh giá (là **b!**) Chúa Giêsu và khổ đau của Mẹ Ngài;

→ xét cho cùng:

- **b** cũng có thể là *ơn*⁸² hay là *họa*

- **a** cũng có thể là *họa* hay là *ơn*

- tùy kế hoạch của Chúa⁸³ đối với mỗi người,

- nhìn qua cặp mắt đức tin [chứ không phải rập theo nào trạng thế tục⁸⁴];

⁷⁹ “Anh em xin mà không được, là vì anh em xin với tà ý, để lãng phí trong việc hưởng lạc” (Gc 4:3). “Chúng ta không biết cầu nguyện thế nào cho phải ... chính Thần Khí cầu thay nguyện giúp chúng ta... vì Thần Khí cầu thay nguyện giúp cho dân thánh theo đúng ý Thiên Chúa” (Rm 8:27); thánh Gioan cũng cho biết: “Người [Thiên Chúa] nhậm lời chúng ta, khi chúng ta xin điều gì hợp ý Người” (1Ga 5:14).

⁸⁰ Quên đi rằng người gian ác cũng có thể thành công ở đời này: Gr 12:1-2; Tv 72 (cảnh thịnh đạt của người bất lương).

⁸¹ Mt 5:1-12; Lc 6:20-23.

⁸² “... chết là một mối lợi... ra đi để được ở với Đức Kitô, điều này tốt hơn bội phần” (Pl 1:21.23).

⁸³ Nếu con đường ý Chúa đi qua đâu [đăng đót, khổ đau hay dịu ngọt, hạnh phúc... đời này] thì đó là ơn phúc, là điều thích hợp đưa dẫn đến với Ngài trong vĩnh phúc đời sau. Nhớ lại đồ hình về con đường ý Chúa đi qua “**o**” và “+”.

⁸⁴ “ Tư tưởng của các ngươi không phải là tư tưởng của Ta, và đường lối của Ta không phải là đường lối của các ngươi” (Is 55:8); “Anh em đừng có rập theo đời này, nhưng hãy cải biến con người anh em bằng cách đổi mới tâm thức, hầu có thể nhận ra đâu là ý Thiên Chúa: cái gì là tốt, cái gì đẹp lòng Chúa, cái gì hoàn hảo” (Rm 12:2; x. Ep 4:22-24). “Thân trần trưởng sinh từ lòng mẹ, tôi

→ hiểu sai về *on* = điều mình ưa *thích*;

→ hiểu đúng về *on* = điều *hạp* hay *thích hạp*, dù đắng đót, khổ đau (thuốc đắng đã tật!), nhưng hữu ích cho phần rồi... làm cho nên giống Chúa Kitô hơn.

→ cần xác tín: *ý Chúa là hạnh phúc, hạnh phúc đời đời của tôi.*⁸⁵

*** Tiến hành:**

→ lần lượt đặt mình trước mỗi một tạo vật thu hút con người mạnh nhất, như nêu trên đây;

→ xem mình cảm nhận như thế nào?

→ nêu cảm thấy

- không hay khó bình tâm: khẩn xin Chúa giúp...

- bình tâm: tạ ơn Chúa và xin ơn giúp giữ bình tâm.

B. *Riêng* đối với mỗi cá nhân:

*** Giải thích:**

→ thường thì nhiều ít mỗi người đều có một sự vật, một con người, một lối sống⁸⁶ nào đó... mình thích (bám dính) nhất hoặc ghét nhất;

→ thái độ yêu thích, bám dính có thể là:

- không có hoặc không đáng kể (dễ dàng từ bỏ);

sẽ trở về đó cũng trần trường. Đức Chúa đã ban cho, Đức Chúa lại lấy đi: xin chúc tụng Danh Đức Chúa. Chúng ta đón nhận điều lành từ Thiên Chúa, còn điều dữ, lại không biết đón nhận sao?" (G 1:21; 2:10b).

⁸⁵ Có cha mẹ nào lại không tìm cách sắp xếp, đặt kế hoạch cho đời con cái mình được thành công, hạnh phúc bao nhiêu có thể, thì hướng chỉ là Thiên Chúa: "Chính Ta biết các kế hoạch Ta định làm cho các ngươi – sấm ngôn của Đức Chúa – kế hoạch thịnh vượng, chứ không phải tai ương, để các ngươi có một tương lai và một niềm hy vọng" (Gr 29:11).

⁸⁶ Chẳng hạn một cách tổ chức đời sống hằng ngày, hằng tuần, hằng năm... không dành thì giờ cho Chúa, cho nhu cầu tâm linh.

- hợp pháp (không phải là tội lỗi: vg. Abraham và Isaac);

- bất hợp pháp (tội lỗi).

* **Tiến hành:**

→ mỗi người tự kiểm xem mình có bình tâm để trong:

- trường hợp hợp pháp: *sẵn sàng* từ bỏ *nếu* Chúa muốn;

- trường hợp bất hợp pháp: *nhất định* phải từ bỏ...

→ nếu cảm thấy

- không hay khó bình tâm: khẩn xin Chúa giúp...

- bình tâm: tạ ơn Chúa và xin ơn giúp giữ bình tâm.

⇒ **Kinh Thánh:**

• **St 12:1-9:** vâng theo lời Thiên Chúa, Abraham⁸⁷ rời bỏ quê nhà...

• **St 22:1-19:** Abraham sẵn sàng hiến tế con một cho Thiên Chúa;

• **Gn 1:1-16:** Giôna chạy trốn Chúa, không thi hành sứ mạng;

• **G 1:20-22; 2:7b-10:** ông Gióp bình tâm đón nhận nghịch cảnh;

• Phil 1:20-26: "... sống là Đức Kitô"

• Kb 1:2-4; 2:2-4; Ml 3:13-21: kẻ độc ác thành công giữa đời;

• Mt 16:26 + Lc 9:25: "... được cả thế gian mà mất linh hồn..."

⁸⁷ Lưu ý: trong các đoạn Kinh Thánh trung dẫn, có hai trường hợp chọn từ Cựu Ước: Abraham bình tâm, Giôna không bình tâm; có hai trường hợp chọn từ Tân Ước: ông Giakêu bình tâm, người thanh niên thiện chí giàu có không bình tâm.

- Mt 19:16-22 + Mc 10:17-22 + **Lc 18:18-23**: thanh niên giàu có...
- **Lc 12:22-32**: đừng bám dính! lo gì?... hãy xem hoa huệ!
- **Lc 19:1-10**: Giakêu sẵn sàng... tin theo Chúa.

*

*

*

Tội Lỗi⁸⁸

⇒ **Sự kiện: ba trường hợp tội phạm** (trầm trọng).⁸⁹

- tội các thiên thần⁹⁰ (chỉ một tội)
- tội tổ tông loài người⁹¹ (chỉ một lần)
- tội một cá nhân (chỉ một lần là đủ trầm luân)
+ ... mất mát ... hậu quả ... hình phạt

⇒ **Cách suy niệm**

- sai: trong sợ sệt,⁹² chán nản, tuyệt vọng⁹³ ↘ Giuđa
- đúng: để hiểu *tình yêu tha thứ*⁹⁴ của Chúa ↗ Phêrô⁹⁵

⁸⁸ Để có đủ điều kiện nhận định ý Chúa, thì cần phải có trật tự nội tâm; để có trật tự nội tâm, thì “hãy cởi bỏ mọi gánh nặng và tội lỗi đang trói buộc mình” (Dt 12:1b) – “Trong cuộc chiến đấu với tội lỗi, anh em chưa chống trả đến mức đổ máu đâu” (Dt 12:4) – Bỏ qua, không nói đến *tội lỗi* cho rõ ràng (viện lý: để tránh gây mặc cảm tội lỗi không lành mạnh!) là vô tình hay hữu ý xóa mất đi lý do hiện hữu của lịch sử *cứu độ*, của sứ mạng Đấng Cứu Thế, là tiếp tay đẩy lương tâm con người tới chỗ mù quáng, trở thành chai đá, làm cho con người lâm vào cảnh sa đọa, hư hỏng.

⁸⁹ *Lt* 45-61.

⁹⁰ Mt 8:29;... *Lc* 10:18; Ga 12:31-32; 2Pr 2:4; Gđ 6; Kh 12:8-9; x. *Lt* 50.

⁹¹ St 3:1-19; x. *Lt* 51-52.

⁹² X. Rm 8 :15. Tuy nhiên, nếu – không biết yêu mến, nhưng – chỉ vì sợ rơi vào hóa ngục mà lo xa lánh tội lỗi, thì còn hơn là không biết sợ chi hết! Thánh Inhã cũng nhận định tương tự như thế.

⁹³ Suy niệm về tội lỗi như vậy có kéo theo mặc cảm tội lỗi bệnh hoạn không? Hẳn là không! Bởi, không để ấn tượng về tội lỗi dày vò, gây sợ sệt, chán nản, tuyệt vọng, người gẫm suy về tội lỗi sẽ đặt mình dưới *ánh mắt của một Người Cha vô cùng nhân ái* là Thiên Chúa, để nhìn lại lỗi lầm của mình trong ánh sáng *tình yêu tha thứ vô biên của Người*; do vậy, thay vì mang thêm mặc cảm tội lỗi bệnh hoạn thì lại *được chữa lành!*

⁹⁴ *Tha thứ* không chỉ có nghĩa là bỏ qua, là quên đi, nhưng – đặc biệt trong trường hợp này – là làm cho nên trong trắng [x. Is 1:18; Tv 32:1; 51:9...], tốt lành trở lại trong đời sống thiêng liêng [như người bị tai nạn khuyết tật, dị hình dị hợm mà được chữa cho thành xinh đẹp, tuấn tú hay kiêu diễm...], là làm cho

⇒ **Ôn xin**⁹⁶

→ thấu hiểu

- tội lỗi to, lớn, *trầm trọng quái gở* đến như thế nào...

- tình yêu *tha thứ* [cứu độ] của Thiên Chúa *lớn lao* như thế nào...

→ để nhờ đó biết *ăn năn, thống hối*, và *đền đáp* bằng cách *yêu mến*⁹⁷ Ngài *hết lòng hết sức* (trước tình yêu tha thứ vô biên như thế!)

⇒ **Bối cảnh**⁹⁸

→ đặt mình trước Núi Sọ, và nhìn kỹ Đức Giêsu trên thánh giá:⁹⁹

— Ngài là ai?

— là Thiên Chúa làm người;

— vĩ đại như thế nào?

— vô cùng!

sống lại về mặt siêu nhiên, trong đời sống ơn thánh sủng [nếu đã phạm tội trọng].

⁹⁵ “Ôi tội hồng phúc” (th. Âugutinô): - tội quá khứ: Rm 8:28; - giúp cho thấy rõ tình yêu tha thứ bao la của Thiên Chúa.

⁹⁶ Trong *Linh Thao*, Thánh Inhã viết về Tienn nguyên II [khác với Tienn nguyên I là bối cảnh cụ thể] như thế này: “... là xin Thiên Chúa, Chúa chúng ta, điều tôi muốn và ước ao... phù hợp với đề tài suy ngắm. Chẳng hạn, khi chiêm niệm về Phục Sinh, thì xin được vui mừng với Chúa Kitô vui mừng; nếu chiêm niệm về sự thương khó thì phải xin ơn buồn phiền, khóc lóc và đau khổ với Chúa Kitô đau khổ. Ở đây [trong buổi suy gẫm về tội] phải xin được lòng tự hổ thẹn và ngượng ngùng thấy rằng bao nhiêu người đã bị phạt trong hỏa ngục chỉ vì một tội trọng, còn tôi, biết bao lần, lẽ ra, đã đáng bị phạt đời đời vì bấy nhiêu tội lỗi của tôi” (Lt 48).

⁹⁷ “Yêu mến Thiên Chúa là tuân giữ các điều răn của Người” (1Ga 5:3); vậy, có *yêu mến* thì mới diệt trừ được tội lỗi, bởi tội lỗi là hành động nghịch với điều răn...

⁹⁸ Xem Lt 48.

⁹⁹ Lt 53-54.59.

— chịu đóng đinh khổ nhục để làm gì?

— làm giá chuộc tội tôi!

→ giá chuộc?¹⁰⁰

- lớn bao nhiêu? → vô cùng!

- chuộc gì? → tội!

- thì tội lỗi phạm đến Thiên Chúa tất to lớn vô cùng!

- nhưng Thiên Chúa luôn sẵn sàng tha thứ...

- thế mới rõ *tình yêu* tha thứ của Thiên Chúa lớn lao vô cùng!¹⁰¹

- vậy, cần phải đáp trả bằng yêu thương hết lòng!¹⁰²

- tức là sống đúng ý Chúa (= không phạm tội)!

→ chứng cứ tình yêu

- “không có tình yêu nào...”¹⁰³

- đối với loài người tội lỗi,¹⁰⁴ đối với tôi...

- tình yêu vô biên... đáp ứng hết lòng...

→ tôi là ai¹⁰⁵

- mà được Thiên Chúa thương cứu chuộc...?

- cứu chuộc bao nhiêu lần cho khỏi hư mất đời đời?

¹⁰⁰ Xem Mt 20:28; 26:28; Rm 5:6-21; 1Tm 2:6; Lt 53.

¹⁰¹ Xem Rm 5:7-8.

¹⁰² Xem Lc 7:42-43.47.

¹⁰³ Ga 15:13.

¹⁰⁴ Xem Rm 5:7.

¹⁰⁵ Lt 58: “...so sánh để càng thấy mình nhỏ bé hơn”, so sánh với những người trong nơi mình ở, với toàn thể nhân loại, với toàn bộ vũ trụ, với công trình tạo dựng... so sánh, đặt tất cả bên cạnh Thiên Chúa cao cả, vĩ đại vô cùng... !

→ tâm sự

- ngỡ ngàng...

. trước cảnh cách biệt...

. tình yêu vô biên

. thái độ kiên nhẫn chờ đợi...¹⁰⁶

- Ngài đã... đang... sẽ... làm gì cho tôi?¹⁰⁷

- tôi đã... đang... sẽ phải... làm gì cho Ngài?

⇒ **Thử định nghĩa**

→ coi trọng, đặt tạo vật lên trên Thiên Chúa toàn năng...

→ phản lại tình yêu vô biên của Thiên Chúa, vô ơn...¹⁰⁸

→ phá hại trật tự (luật¹⁰⁹) do Thiên Chúa an bài (= ý Chúa) là gây hại¹¹⁰ cho

- chính mình,

- người khác,

- cho xã hội... thiên nhiên.¹¹¹

= tức xúc phạm đến Chúa, đến chính mình, đến tha nhân...

→ kiêu ngạo.¹¹²

¹⁰⁶ Cho tôi còn có cơ hội, thì giờ để ăn năn hối cải và đền bù (xem 2Pr 3:9b); x. Lr 60.

¹⁰⁷ Xem 1Tx 5:24; Lr 53.

¹⁰⁸ ...đối với bao nhiêu ân huệ tự nhiên và siêu nhiên, chung và riêng đã nhận được!

¹⁰⁹ Xem 1Ga 3:4.

¹¹⁰ Có thể trầm trọng đến độ làm chết mất đi đời sống siêu nhiên... dẫn đến trầm luân đời đời. Một vài hành động có vẻ đơn sơ nhưng cho thấy tính chất trơ tráo, phi lý, quái gở, ghê rợn... của tội lỗi; đó là: nụ hôn của Giuđa để nộp Chúa (Mt 26:49) và việc giới lãnh đạo cùng dân chúng Do thái chọn tha cho Baraba... (Mt 27:21-22).

¹¹¹ Xem Lr 60. Qua tương quan liên đới.

¹¹² “Người còn dám nói: ‘Chẳng làm tôi ai cả!’”(Gr 2:20).

- coi thường kế hoạch của Chúa... không cho là tốt... là thiết yếu
- tự đặt chính mình làm chủ quyết định của mình

→ giết Thiên Chúa

- coi Ngài, uy quyền... của Ngài như không có

⇒ Hình ảnh

- lỗi tội phạm đến người càng cách xa trong địa vị, thì càng lớn, càng nặng...
- phạm đến Thiên Chúa cao trọng vô cùng,
 - thế nên tội lỗi to lớn, trầm trọng vô cùng;
- Ngài luôn sẵn sàng tha thứ,
 - do tình yêu tha thứ vĩ đại vô biên;
- bản phận đáp trả: yêu mến Ngài hết lòng hết sức [cũng chưa có gì là đủ, vì tình con người thì giới hạn];¹¹³ vậy, có yêu mến thì mới loại trừ được tội lỗi, bởi tội lỗi là hành động nghịch với điều răn của Chúa.

⇒ Hậu quả

- hậu quả kinh khủng nhất của tội lỗi → hỏa ngục;
- suy về hỏa ngục
 - qua kinh nghiệm về
 - . đau đớn *thể lý*,
 - . đau khổ *tâm lý*;
 - qua cảm thức về
 - . khổ hình trầm luân đời đời...

¹¹³ 1Ga 5:3.

→ điều kiện ắt có và đủ để vào hỏa ngục chỉ là *một tội nặng/trọng*;¹¹⁴

→ “trong hỏa ngục, nhiều người có ít tội thua tôi...”¹¹⁵

⇒ **Hỏi tường về quá trình lỗi lầm của tôi**¹¹⁶

→ từng giai đoạn cuộc đời;

→ từng nơi chốn đã sinh sống;

→ những mối quan hệ giao tế đã và đang có;

→ những phận vụ đảm trách trong quá khứ và hiện tại.

⇒ **Lòng Chúa nhân hậu:**

→ Lc 15

→ xem các đoạn Kinh Thánh dưới đây

⇒ **Kinh Thánh:**

• St 3: tỏ tông loài người sa ngã... và lời hứa cứu độ;

• St 6:5-22 : tội lỗi lan tràn...

• St 7 — 9:17: hình ảnh về ơn thanh luyện và cứu độ;

• Xh 32:11-14: ông Môsê cầu thay cho dân bất trung;

• Tv 32: lỗi lầm được tha thứ;

¹¹⁴ Xin xem Lt 48, 50-52.

¹¹⁵ Lt 52.

¹¹⁶ Mọi người đều cần được cứu độ vì “mọi người trên thế gian đều mắc tội trước tòa Thiên Chúa” (Rm 3:9-20; x. 1Ga 1:8-10). Nếu đã không rơi vào tội trọng, thì đó là nhờ ơn Chúa giúp cho đứng vững trong ơn thánh sủng. Hãy – noi gương Đức Mẹ, Đấng Vô Nhiễm – nói lên lòng cảm tạ và đền đáp tình thương cứu độ của Ngài. Và khi tình yêu đã đạt tới mức độ *tế nhị* (trường hợp Đức Mẹ, các thánh... đối với Chúa; hoặc trường hợp những người tình cảm thiết...), thì ngay cả những *‘méch lòng, chạnh lòng’* nhỏ cũng làm cho đau lòng lớn!

- Tv 38; 48; 51; 78; 106: Thiên Chúa nhân từ đối với dân bất trung;
- Tv 130: “Từ vực thẳm...”
- **Kn 11:22 — 12:2**: “Chúa yêu thương hết mọi loài hiện hữu”
- **Hc 5:1-8; 17:25-29**: kêu gọi sám hối, trở về;
- Hc 18:8-14: Thiên Chúa xót thương;
- Is 12:1-6; 43:18-25; 44:1-5; 49:8-23: vui ngày trở về;
- Gr 2:1-37: Ítraen phản bội;
- **Ed 16:4-63**: ... thất trung, nhưng được tha thứ;
- **Ed 36:24-28**: quả tim mới;
- **Hs 2:8-9.16-25**: Thiên Chúa dỗ dành trở về;
- **Hs 11:1-11**: tha thứ bất trung;
- Gn 2:1-10: Giôna cậy trông cầu nguyện;
- Mt 18:21-35: biết tha thứ để được tha thứ;
- Mt 25:34.41: hòa ngục;
- Lc 7:36-50: tha nhiều, yêu nhiều...
- **Lc 10:18; 2Pr 2:4; Gđ 6**: thiên thần sa ngã... bị phạt;
- **Lc 15 [Ed 34:4.16; Mt 18:12-14; Ga 17:10]** dụ ngôn về lòng nhân hậu của Thiên Chúa;
- Lc 18:9-14: khiêm hạ để được tha thứ;
- Lc 19 :1-10: Con Người... tìm và cứu những gì đã mất!
- Ga 8:1-11: “... tôi không lên án...”
- **Ga 15:1-17**: “Hãy ở lại trong tình thương của Thầy!”
- Rm 6:12-23: sống công chính, đừng làm tội ác;
- Rm 8:28-39: ý định cứu độ của Thiên Chúa;
- 2Cr 12:9b-10: khi tôi yếu là lúc tôi mạnh...

- Ep 2:1-10: ơn cứu độ;
- Cl 1:12-13.20-23: được hòa giải trong Đức Kitô;
- Dt 12:1-13: “chưa chóng trả đến mức đổ máu!”
- 1Ga 1:6—2:2: thú nhận tội lỗi;
- 1Ga 3:4-9: đoạn tuyệt với tội lỗi;
- Kh 3:19-20: ăn năn và tin tưởng.

Lc 15

Chết¹¹⁷

⇒ **Bối cảnh:**

→ hình dung

- dự tang lễ... của một người thân thương;
- ngôi bên linh cữu... của một người bạn, của tôi;
- đứng nhìn nghĩa trang...

⇒ **Ơn xin**

- từ bỏ thanh thoát, không bám dính;
- sẵn sàng để ‘ra đi’... trong bình an, tin tưởng;¹¹⁸

⇒ **Một vài nhận định**

* *Chuyện buồn cười*

→ không muốn nghĩ đến (tránh chia động từ ‘chết’ ở ngôi thứ nhất số ít... chỉ chia ở các ngôi khác: “...mày chết, nó chết... các anh chết...”

→ bám chặt vào đời này... làm như sẽ ăn đời ở kiếp... tại đó!

* *Những gì chắc chắn*

- mọi người đều phải chết;
- không đem theo được gì cả!¹¹⁹
- ngoài tội lỗi và công phúc;

¹¹⁷ Xem 1Tx 4:13-14.

¹¹⁸ “Xin dạy chúng con đếm tháng ngày mình sống, ngõ hầu tâm trí được khôn ngoan” (Tv 90:12).

¹¹⁹ Xem G 1:21; Tv 49:11.18; Gv 5:14; 1Tm 6:7.

→ chết không phải là hết... còn...

- ra trước tòa Chúa;

- đời sau;

*** Những gì không chắc chắn**

→ bao giờ? ngay bây giờ? tối nay, sáng ngày mai, trăm năm sau?

→ ở đâu? trong bệnh viện? ngoài xa lộ? trên máy bay ...?

→ cách nào? bệnh? già? tai nạn bất đắc kỳ tử,...?

→ đi về đâu: cõi vĩnh phúc hay trầm luân?

*** Những gì cần nắm chắc**

→ không rơi vào chốn trầm luân...

- cần phải làm gì?

→ nhất định đi về cõi vĩnh phúc.

- đã sẵn sàng chưa?

*** Kết luận:**

→ từ bỏ, đừng bám dính.

→ luôn luôn sẵn sàng để 'ra đi!'¹²⁰

→ tránh tội, lập công (= sống theo kế hoạch, thánh ý của Chúa).

⇒ **Kinh Thánh:**

• Tv 39; 49: của đời phù vân

• **Hc 14:11-19**: dọn mình chết...

• Mt 6:19-21; **Lc 12:33-34**: tích trữ kho tàng trên trời;

• Mt 6:31-34: lo tìm Nước Thiên Chúa;

¹²⁰ 1Tx 5:2b.

- **Mt 16:25-26**; Lc 9:24-26: ích gì nếu được tất cả mà mất linh hồn?
- Mt 24:45-50; 25:1-13; **Lc 12:42-46**: ngày không ngờ, giờ không biết;
- Mt 25:113: khôn ngoan tinh thức;
- Lc 12:16-21: đời phù vân;
- **Lc 12:35-48**: sẵn sàng;
- Lc 16:19-31: đời này, đời sau;
- 1Tm 6:7-11: cội rễ sinh ra mọi điều ác là lòng ham muốn tiền bạc

Lưu ý: để dọn mình chịu bí tích hòa giải, xin đọc Phụ trương II, Phần III tập sách, về “*Chuẩn bị thống hối*”

